

at træffe saadanne indledende Skridt, saa falder en temmelig vigtig Grund bort for mig til at fremsthynde Ordningen af Kirkens Forfatning. Jeg maa i og for sig ansee det for ønskeligt, at Kirken havde sit Organ, inden disse Spørgsmaal bleve optagne som endelig Lov. Jeg tænker mig derfor ikke Indførelsen af en Forfatning som noget Nærforestaaende. Jeg anseer det for at være i sin Orden, at man roligt seer an, hvad der vil udvikle sig af denne Lov, om Menighedsraad ville blive indførte, hvorledes de ville virke og trives, og om der virkelig kan blive saadanne Menighedsraad, som man i alle Henseender kan være tjent med. Naar jeg for mit Bedkommende havde gennemført et saadant Lovudkast som dette, tilstaaer jeg, at min Øyst til at røre ved Forfatningsspørgsmaal vilde være tilfredsstillt. Jeg vil bestandig vælle min Haand understøttende til enhver Bestræbelse for at opfylde Grundlovens Bud. Men det maa vist anerkjendes, at jeg havde gjort, hvad der stod til mig, ved at bringe dette Lovudkast frem, og det staaer altsaa ikke for mig som noget Saadant, at jeg troer, at jeg for mit Bedkommende vil faae at gjøre med Spørgsmaal om en videre Uddannelse af Kirkens Forfatning. Men jeg ønsker, at Grundlaget maa blive lagt derved, at ligesom det er sagt, at Folketirken skulde faae en Forfatning, skulde dette være en Forberedelse dertil. Grunden, hvorfor jeg ønsker dette Lovforslag, har jeg udviklet tidligere, saa at det vist vil være unødvendigt at gjentage den. Hovedgrunden er den, at Menighederne nu ikke ere ordnede som Menigheder og ikke have noget Organ, hvorigjennem de kunne udtale sig. Jeg troer, at man vil støtte Menighedslivet ved at give det et Organ, at man har tilføjet vor Kirke ubodelig Skade ved at faste hele Bægten af det religiøse Liv over paa Præsten; af andre Landes Erfaring er jeg overbevist om, at Menigmand kan virke til overordentlig Belsignelse i den Retning, og jeg har seet et kraftigt og frodigt Liv udvikle sig der, hvor Menigheden ved sit Organ var kommen til Overbeviisning om, at den var en Menighed. Det er de Grunde, hvorfor jeg er for Lovforslaget i og for sig. Jeg seer ikke nogen Grund heri, at man siger, at Menighederne

ingenlunde opfylde det christelige Ideal. Menighederne have aldrig opfyldt det christelige Ideal. De første christne Menigheder have ikke opfyldt det christelige Ideal. Det er Forskjellen mellem den christelige Religionsstifter og de andre Religionsstiftere og Sværmerne. Andre have troet at kunne samle Samfund ubelukkende af Rene, af Hellige, men den christelige Religionsstifter saae forud igjennem Martusinder, at i de Samfund, han stiftede, vilde der ved Siden af det Kraftige være meget Fordærvet, og han har klart udtalt det, og det sees ogsaa af Menighedernes Historie, at de aldrig have fyldestgjort Idealet. Hvorfor vil man da her paakalde Idealet og kun vide af dem at sige, naar de fyldestgjøre Idealet? Fyldestgjør Geistligheden Idealet? Kan man sige, at alle Geistlige svare til Idealet? Vil man sige: Vi vilde ikke have en Lærerstand, saalænge vi ikke kunne faae en, der fyldestgjør det christelige Ideal? Nei, man maa lade sig nøie med Kræfterne, som man har dem. Ligesom Ingen vil falde paa at affkaffe Lærerstanden, fordi den ikke svarer til det christelige Ideal, ligesaa lidt vil der være Grund til at sætte sig imod Indførelsen af Menighedsraad, fordi man veed, at de ligesaa lidt som Lærerstanden vilde kunne fyldestgjøre det christelige Ideal, fordi deres Gjerning vil lide under megen Svagheit og under mange Mangler og Ufuldkommenheder. Men er dette ikke Tilfældet med os alle? Ere vi ikke alle paavirkede heraf? Der er ikke noget Punkt i et Menneskes Liv, hvor han kan sige: jeg har nu opfyldt Idealet. Der var Ingen, der turde knæle ned ved Alteret og modtage Sacramentet, dersom han ikke vilde gjøre det, førend han kunde sige til sig selv: nu er du reen og mangelfri, nu er din Sjæl, som den skal være. Det er Kampen, der skal komme ind i det Hele, for at man skal stræbe efter mere og mere at kunne fyldestgjøre de Fordringer, det christelige Liv stiller, og denne Kamp vilde Menighedsraadene heller ikke blive unddragne, de skulde kæmpe sig frem for mere og mere at kunne fyldestgjøre deres Formaal, og man mene ikke at udsætte Tiden for deres Tilbliven, indtil Menighederne kunne fyldestgjøre Idealet. Man har sagt, at Præstens Indflydelse bliver ikke mindre ved denne Lov.